

DE SYGE

Intelligensprøver

Kan du gengive historierne om Kong David og Kong Salomon? Og kan du nævne De ti bud eller Europas floder? Selvom du ikke er helt sikker på svarene, er der formentlig ingen, der vil kalde dig åndssvag. Tværtimod er det utvivlsomt de færreste danskere, der ikke vil svare tøvende på spørgsmålene, hvis de overhovedet svarer. Ikke desto mindre var det nogle af de spørgsmål, hvis svar indgik i lægernes overvejelser, når de skulle teste og vurdere, hvorvidt en person var åndssvag.

Fra 1920'erne blev intelligensprøver meget udbredt i åndssvageforsorgen i et forsøg på at skabe objektive, videnskabelige kriterier for åndssvaghed. Ideen om at teste især børns intelligens i forbindelse med anbringelse var opstået i Frankrig, men det var lægen Hans Otto Wildenskov, der udviklede prøverne i Danmark og tilpassede dem forskellige alderstrin. Derfor fik prøverne også særlig stor betydning på De Kellerske Anstalter, hvor Wildenskov var overlæge, mens de på de sjællandske anstalter indgik som en del af en bredere vurdering.

Prøven indeholdt forskellige opgaver, der fx testede hukommelse og logisk tænkning og viden, deriblandt de nævnte spørgsmål. Testresultatet blev udtrykt som en intelligenskvotient (IK, senere IQ), og i de første lærebøger i psykiatri, der udkom i samme periode, blev personer med en lav intelligenskvotient inddelt i fire grupper: *sinke* (90-75), *debil* (75-55), *imbecil* (55-30) og *idiot* (30-0), hvor de tre laveste grupper blev defineret som åndssvage. Derfor blev den afgørende grænse for anbringelse i åndssvageforsorgen IQ75.

Allerede i samtiden var der kritik af prøvernes store betydning. Nogle psykiatere og psykologer påpegede, at prøverne i høj grad målte færdigheder og viden, som testpersonerne forventedes at have lært i skolen. Dermed risikerede personer, der fx var ordblinde eller havde nedsat hørelse eller syn, og af de grunde klarede sig dårligt i skolen, at blive betegnet åndssvage. Af samme grund var der en overrepræsentation af børn fra fattige og ressourcetsvage familier. Der kunne med andre ord være flere årsager end lav intelligens til, at en person ikke kunne navngive Europas floder eller nævne de ti bud.

Set med nutidens øjne var spørgsmålene i intelligensprøven desuden forbundet med nogle specifikke kulturelle værdier. Det gjaldt fx spørgsmål til de større børn eller voksne som: "Hvorfor vil kvinder så gerne giftes", "Hvem skylder vi kærlighed, taknemmelighed og lydighed?" og "Hvorfor kan man bedre tilgive en mand, når han gør noget af hidsighed, end når han gør det uden hidsighed?"

Spørgsmål som dem, viser også, at det var overladt den læge, som udførte testen at fortolke rigtigheden af svarene, og dermed vurdere prøveresultatet. Det var formentlig en af årsagerne til, at den samme person ofte fik meget forskellige resultater i forskellige prøver. Ikke desto mindre blev prøverne opfattet som den bedste og mest videnskabelige måde at vurdere åndssvaghed på, og var man først én gang blevet testet og betegnet "åndssvag", kom de fleste ind i åndssvageforsorgens system af anstalter, hvor den anbragtes rettigheder var meget begrænsede, og hvor der skulle meget til at slippe af med betegnelsen.

Herunder ses et eksempel på spørgsmålene i en intelligensprøve fra De Kellerske Anstalter fra 1930'erne.

DE SYGE ©FORLAGET COLUMBUS

MÅ DOWNLOADES/PRINTES/KOPIERES I HENHOLD TIL GÆLDENDE TEKST OG NODE-AFTALE.

DE SYGE

Den Kellerske Aandssvage-Anstalt.
Brejning pr. Borkop.

Skema til Intelligensprøverne

Navn: _____
Faderens Navn og Stilling: _____
Alder og Bopæl: _____

ER DER I FAMILIEN:	KARAKTERVURDERING, ER PERSONEN:
<i>Andre Aandssvage:</i>	<i>Løgnagtig:</i>
<i>Sindsygedom:</i>	<i>Stædig:</i>
<i>Epilepsi, Lamhed</i> <i>(eller andre Kramppeanfald):</i>	<i>Steds:</i>
<i>Hysteri:</i>	<i>Doven:</i>
<i>Døvstumhed, Blindhed eller Stammen:</i>	<i>Erotisk:</i>
<i>Sukkersyge:</i>	<i>Hysterisk:</i>
<i>Andre Udskjelser</i> <i>(Drikfældig, Kriminallitet eller Syfilis):</i>	<i>Voldelig:</i>

Nævn en By i Jylland
Nævn de europæiske Floder
Hvorfør løber Vandet i Vandløb?
Hvorfør bliver vi døbt og konfirmeret?
Hvad er et Skudår?
Nævn de ti Bud
Gengiv Historierne om Kong David
og Kong Salomon fra Det Gamle Testamente
Hvem er Gorm den Gamle og Thyra Danebod?
Hvem er Hedninge og hvorfør?
Har du haft flere seksualpartnere?
Er du interesseret i det modsatte Køn?
Hvad er forskellen på en Dreng og en Dværg?
Onanerer du?

ANBRINGES PÅ:
Mandshjemmet for lettere Aandssvage:
Kvindehjemmet for lettere Aandssvage:
Asylet for uhelbredelige Aandssvage:
Sprogøanstalten for moralsk defekte Piger:
Livøanstalten for antisociale Mænd:

BREJNING, den _____ Lægens underskrift: _____

Dato af tryk og revision af Den Kellerske Aandssvageanstalt 1929 - 1932 SLUTTET TIL IDØTETS KULTURMUSEET I NIA 2023 - 2024 - 104

DE SYGE ©FORLAGET COLUMBUS

MÅ DOWNLOADES/PRINTES/KOPIERES I HENHOLD TIL GÆLDENDE TEKST OG NODE-AFTALE.